

Magyar Nyomdászok Évkönyve. *Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre. Szerkeszti Tichy Akos. Tizenötödik évfolyam.* Budapest, 1900. 136 l. 8-adrét.

Évről évre szaporodik nálunk is a nyomdászati szakkérdésekkel irodalmilag foglalkozók száma, s a nyomdászok évkönyve folyton gazdagodó tartalommal jelenik meg. Az idei évfolyam is úgy tartalmánál mint csinos kiállításánál fogva kétségkívül nagy örömet szerzett a létrejöttében közreműködőknek és a szakma iránt közelebbről vagy távolabbról érdeklődőknek egyaránt. A szerkesztő, dicséretére legyen mondva, igen helyesen úgy válogatja össze az évkönyv cikkeit, hogy azok együttvéve beszámolnak mindazokról a fontosabb kérdésekről, a melyek az utolsó évben a könyvnyomtatás körében fölmerültek. A hazai nyomdászat későbbi történetírói nagy hasznát fogják venni e köteteknek. Igen könnyű lesz ezekből megítélni azt a fokot, a melyre könyvnyomtatóink nemes hivatásuk körében eljutottak, s megismerni azokat az irányokat és elveket, melyek a métier legkiválóbb képviselőit foglalkoztatták egyes szakkérdésekben.

A szerkesztő bevezető soraiban arról a vegyes érzésről számol be, a melyet a modern művészeti irányzatok térfoglalása benne keltett. A »titkos vázlatművészek« meddő kísérletezései a titkos drámairókra emlékeztetik s egy kissé szigorúan ítél a modern törekvésekről s a grafikai pályázatok eredményeiről. »Minden egyes, minket nyomdászokat érdeklő, ilyen kiállításból« — úgymond — »csalódottan távozzunk és anatemát mondunk a szeczeszszionistákra, a kik az eredetiség czégére alatt legperverzebb érthetetlenségekkel viszik el a dicsőség pálmáját.« Szó sincs róla, a dekoratív művészetek mai nagy forrongásában különösen nálunk sokszor jut a tehetségtelen raffinement babérhoz. Azonban ezek az efemer sikerek ne tegyenek senkit elfogulttá az egész mozgalom iránt, a mely már is becses eredményeket mutat a könyvműipar terén is. Mindenesetre csak helyeselhető egyébként, ha illetékes tényezők a kinövések ellen küzdenek. A türelmetlenkedőknek pedig csak azt mondhatjuk, hogy: c'est la guerre.

Az évkönyv első nagyobb közleménye *Firtinger Károly* tollából ered. A nyomdászati szakirodalomnak ez a régi derék munkása ezuttal az idei mainzi jubileum alkalmából Gutenberg-ről és »művészetek«-ről ír a tőle megszokott gonddal és nyugodt lelkesedéssel. Elvezetesen adja elő a korszakalkotó találmány legrégibb történetét a legújabbban előkerült adatok fölhasználásával és kiterjeszkedve a magyarországi könyvnyomtatás kezdetének ismertetésére is. A könyvornamentikával két dolgozat is foglalkozik: a *Ruzicska Gyuláé* történeti alapon, a *Káldor Lajosé* pedig szorosabban a nyomda-technika szempontjaiból. *Grócz Ernő* az akczenziák tervezéséről, *Radnai Mihály* a betűfajokról és

betűnemekről mondják el érdekes és gondolkozásra való észleleteiket. *Nádor Lajos* a reklámnyomtatványokról ír. *Kohn Sándor* pedig »modern sorok, modern szedés« cím alatt a fiatal nemzedéket izlésének fejlesztésére buzdítja. *Fuchs Zsigmond* a gépteremben szerzett tapasztalatait írja le, *Schwartz Adolf* a nyomdák felszereléséről, *Butkovszky Bertalan* pedig a könyvnyomdászi pályáról mondanak el figyelemre méltó dolgokat. Az évkönyv póétája *Lubik István*, a ki ez alkalommal Pápai Pariz Ferencz és Tótfalusi Kis Miklós emlékének szentel lendületes sorokat. Ezen és a rendes hivatalos közleményeken kívül még a mult évi bibliografikai szakirodalom jegyzékét közli az évkönyv. A szerkesztő fölhívja az évkönyv olvasóit, hogy a csatolt szavazólapon mondjanak véleményt a közlött dolgozatokról és hirdetmény-kompozíciókról. Három pályadij van u. i. kitűzve. (—ó.)

Dr. Johann Bohatta und Dr. Michael Holzmann. *Adressbuch der Bibliotheken der Oesterreich-Ungarischen Monarchie.* Bécs, Fromme C. kiadása, 1900. Nagy 8-adrét, VI + 573 + 5 l.

A bécsi egyetemi könyvtár két fiatal tisztviselője igen hasznos munkát végzett, midőn kétség nélkül sok fáradsággal összeállította az osztrák és magyar könyvtárak ismertető címjegyzékét. Schwenke Pál Németország könyvtárait tárgyaló könyvének kitünő kiegészítése ez, s a kettő együttvéve úgyszólván a német nyelv egész területét átöleli s a bécsi vállalat ráadásul Magyarországra is kiterjeszkedik.

Ezt a területet mutatta be a könyvtárak szempontjából Petzholdt 1875-ben megjelent könyve is, azonban a több mint húsz évi időköz nagyon is indokoltá tette úgy Schwenkének, mint a két lelkes bécsi könyvtárnoknak vállalkozását. Utóbbiak ragaszkodtak is a Schwenke beosztásához és szétküldött kérdőíveikben ennek sorrendjét tartották meg az adatok csoportosítására nézve. Munkájukban támogatta őket az osztrák közoktatásügyi kormány, a nevezetesebb osztrák könyvtárak és több kiváló szakférfiu. A magyarországi adatok javarészét pedig a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége szolgáltatta abból az anyagból, a melyet a Magyar Minerva című többé-kevésbé hasonló irányú kiadványához összegyűjtött.

Mindezek mellett is igen nagy munka várt a szerkesztőkre. Az összegyűlt nyers anyagnak rendszeres feldolgozása, a fölösleg elhagyása s a hiányok pótlása már magában véve olyan feladat, a mit csak az tud eléggé méltányolni, a ki ilyen munkát végzett vagy legalább végezni látott. Még oly világosan megszerkesztett kérdőlevelekre is a legtöbb esetben a legzavarosabb válaszok érkeznek, a minthogy ezt igen sokszor a bibliográfiában teljesen járatlan